

STANISLAV GROF MD, PhD

Kui sünnib ilmvõimatu

Seiklused
ebatavalistes reaalsustes

Eesti Transpersonaalne
Assotsiatsioon

Originaali tiitel

„*When the Impossible Happens. Adventures in non-ordinary realities*“

Sounds True, Inc., 2006

© *Stanislaw Grof 2006*

Kõik õigused kaitstud. Mitte ühtki osa sellest raamatust ei tohi reprodutseerida mitte mingil moel, välja arvatud kirjastaja kirjaliku loa alusel või tsitaatidena ülevaateartiklites.

Tõlkinud: Tanel Mällo

Toimetanud: Leelo Laurits

Kujundus: Momo

Küljendus: Kalle Müller

© Eesti Transpersonaalne Assotsiatsioon, 2011

ISBN 978-9949-9168-1-8

SISUKORD

Eessõna 15
Tänu sõnad 25

Proloog

Kosmilise teadvuse avastamine. Minu esimene LSD-seanss 31

Esimene osa

**Sünkroonsuse müsteerium. Kellavärgiga universumi
hilisõhtu 39**

Loomajõudude tee. *Palvetajaritsikas* Manhattanil 45

Surev kuninganna. *Kui unenäod ennustavad tulevikku* 48

Jumalate vikerkaaresild. *Põhjala saagade maailmas* 55

Teadvusemäng. *Swami Muktananda ning siddhi-jooga* 68

Guru oma järgijate elus. *Kas siddhi-joogi on kosmiline
nukunäitleja?* 86

Tants valge luigega. *Retk allilma salishi hõimu vaimude kaudu* 98

„Ajurünnaku“ filmimine. *Meie Hollywoodi-seiklus* 104

Voolusängis liikumine. *Kohtumised president Václav Haveliga*

111

- Saturni kütkeis. *Minu ema surm* 118
 Jumalate õnnistus. *Don José Matsuwa ning huicholide
 vihmateremoonia* 124
 Sri yantra oregoni kõrbes. *UFO või silmapaistev pettus?* 132
 Andestamise õppetund. *Peyote-tseremoonia potawatomi
 põlisameeriklastega* 139

Teine osa

- Jälitades aupaistepilvi. Sünni ning sünnieelse elu mälestused**
 147
 Ühe keskpäevase sünnituse katsumused. *Leni lugu* 152
 Värske naha lõhn. *Kurti lugu* 156
 Nägemus vanast tammepuust. *Anne-Marie lugu* 159
 Sünnieelne kogemus küla aastalaadal. *Richardi lugu* 161
 Võit spermarallil. *Teadvuse rakulise tasandi kogemine* 164

Kolmas osa

- Tagasi minevikku. Inimmälu kaugeimad piirid** 170
 Episood talvesõjast. *Inga lugu* 171
 Väike tüdruk valge põllega. *Nadja lugu* 174
 Mälestused varastatud põlvkondadest. *Marianne lugu* 176
 Mälestused esivanemate või enda eelmisest elust? *Renata lugu*
 183

Neljas osa

- Kas me oleme varem elanud? Mälestused akaašast ning
 reinkarnatsioon** 189
 Dún an Óir'i piiramisrõngas. *Karli lugu* 193
 Karma-kolmnurk. *Ajarännak üdsesse Egiptusesse* 197
 Petšerski suurkloostri katakombides. *Eelmine elu tsaariaegsel
 Venemaal* 208

Kui vaimsed kogemused ohtlikuks osutuvad. *Salemi nõiajahi taaskogemine* 219

Viies osa

- Meelteväline taju. Uurides paranormaalset maailma** 227
 Meeltega nägemine. *Tedi lugu* 235
 Sõnumid astraalsest dimensioonist. *Richardi lugu* 238
 Tõendusmaterjal teispoole olemasolu kohta? *Walteri lugu* 240
 Roosid tädi Anne'i aias. *Kurti lugu* 243
 Luiz Gasparetto. *Kunstnikud ning teosed teispoolest* 246
 Pidur Exu auks. *Intervjuu orixá'dega* 254
 Selgeltnägemisvõime kui tabu. *Seansid Ann Armstrongiga* 262
 Suure jumalaema sipelgad. *Palenque varemetes* 269
 Uluru ja Alcheringa. *Seiklus muinasunes* 275
 Mittelokaalse universumi ahvatlused. *Läbikukkunud astraalprojektsioon* 286
 Avataara kanaliseerimine. *Minu ema, Sai Baba ning holotroopne hingamistehnika* 294
 Kui kõik on üks, pole mingit probleemi. *Korea mõõgameistri saavutused* 304
 Iidsete maajade veider pärand. *Kristallkolba müsteerium* 308
 Sünesteesia imed. *Hugo Zucarelli ning holofooniline heli* 315
 Värv absoluuti. *Valgusekonna saladus* 322
 Aine ning teadvus. *Ketamiin ning maailma lummus* 330
 Inkade jälgedes. *Avastades kolba augustamise saladust* 340
 UFOd Amazonases. *Kolmandat tüüpi kokku puuted tulnukatega* 344

Kuues osa

Ebatraditsiooniline psühhiaatria. Üllatuslikud alternatiivid tavapärastele raviviisidele 349

Valu, mis säilis kolm sajandit. *Norberti lugu* 354
 Malekulanide siga-jumalanna. *Otto lugu* 357
 Vestlus saatanaga. *Flora lugu* 363
 Daphne arhetüübi kehastumine. *Martha lugu* 371
 Paranemine depressioonist sefardi palve abil. *Gladys'e lugu* 375
 Tormilised eneseotsingud. *Kareni lugu* 379
 Kui häälte kuulmine ei ole skisofreenia. *Eva lugu* 386
 Ketserlik psühhoteeraapia, mis vilja kandis. *Milada lugu* 391
 Liivamängu maagia. *Kui kassipoeg asendab terapeuti* 398

Seitsmes osa

Transpersonaalne psühholoogia ning peavooluteadus 403
 Kui teadusest saab stsientism. *Carl Sagan ning tema demonitest
 vaevatud maailm* 404
 Retk itta. *LSD toomine Nõukogude Liitu* 414
 Hing ja kosmos. *Mida on planeetidel teadvuse kohta öelda* 420

Epiloog 430

Autorist 441
 Kasutatud kirjandus 443
 Lisainformatsioon 447

EESSÕNA

Peaaegu pool sajandit tagasi muutis üks võimas – ehkki vaid mõned tunnid kestnud – kogemus kapitaalselt minu isiklikku ning tööalast maailma. Olin noor psühhiaatriaresident, kui vaid paar kuud pärast meditsiinikooli lõpetamist osalesin vabatahtlikuna eksperimendis, mis uuris LSD toimet. Selle tähelepanuväärsete psühhoaktiivsete omadustega aine avastas Šveitsi keemik Albert Hofmann ravimifirma Sandoz laboris Baselis.

Minu seanss, eriti selle kulminatsioon, mille käigus sain meelelu ning kirjeldamatu kosmilise teadvuse kogemuse, äratas minus intensiivse ja eluagse huvi teadvuse ebatavaliste seisundite vastu. Sellest ajast saadik on enamik minu kliinilisest tegevusest ning eksperimentaalsest uurimistööst seisnenud niisuguste seisundite terapeutilise, transformatiivse ning evolutsioonilise potentsiaali süstemaatilises uurimises. Teadvuseuuringutele pühendatud viis aastakümnet on minu jaoks olnud erakordne seiklus täis avastusi ning eneseleidmisi.

Enam-vähem poole sellest ajast juhtisin ja viisin läbi psühheedelsete ainete põhiseid teraapiaid, esmalt Tšehhoslovakkias Praha Psühhiaatrilises Uurimiskeskuses ning seejärel Ameerika Ühendriikides Marylandi Psühhiaatrilises Uurimiskeskuses Baltimore'is, kus osalesin USA viimases psühheedelsete ainete uurimise programmis. Alates 1975. aastast olen koos oma abikaasa Christinaga töötanud holotroopsete hingamistehnikatega, mis on võimas terapeutiline eneseuuringute meetod, mille arendasime välja ühiselt Esaleni Instituudis Big Suris Californias. Aastate jooksul

oleme olnud toeks paljudele inimestele neil avaldunud spontaansete teadvuse ebatavaliste seisundite – psühhospirituaalsete kriiside või nagu me Christinaga neid nimetame, vaimsete hädaolukordade juures.

Nende kolme tegevusvaldkonna ühine nimetaja on ebatavaliste teadvusseisundite – või veelgi täpsemalt, nende olulise alakategooria, mida ma nimetan „holotroopseteks” – esinemine. See liitsõna tähendab piltlikult „terviklikkusele orienteeritud” või „terviklikkuse suunas liikuv” (kreekakeelsetest sõnadest *holos* – tervik ning *trepein* – millegi poole või suunas liikuv). See termin viitab, et n-õ igapäevases teadvusseisundis identifitseerume me vaid väikese osaga sellest, mis me tõeliselt oleme. Parim viis selgitamiseks, mida holotroopne tähendab, on kasutada hindude mõisteid *nāmarūpa* (nimi ja kuju, mis iseloomustab meie igapäevast eksistentsi) ja *ātman-brahman* (meie sügavaim identiteet, mis on võrreldav kosmilise loova printsiibiga), lähtudes nende mõistete vahelisest erinevusest. Teadvuse holotroopsetes seisundites suudame me ületada keha ja ego kitsad piirid ning tagasi nõuda oma täieliku identiteedi. Me suudame kogemuslikult identifitseeruda ükskõik millega, mis on osa loodust ning isegi loova printsiibi enesega.

Holotroopsed kogemused mängivad olulist rolli šamanistlikes initsiatsioonikriisides, traditsiooniliste kultuuride tervendamistseremooniates, pärismaistes üleminekuriitustes ning süstemaatilises vaimses praktikas, nagu erinevate joogavormide, budistliku või taoistliku meditatsiooni, sufi pühade tseremooniate (zīkr ehk dzīkr), kabalistlike harjutuste või ortodoksse Jeesuse-palve (hesühasm) juures. Neid on samuti kirjeldatud muistsetes surma ja uuestisünni müsteeriumites, mida viljeleti Vahemere piirkonnas ning teistes maailma paikades seoses niisuguste jumalustega nagu Inanna ja Tammuz, Isis ja Osiris, Dionysos, Attis, Adonis, Mithra, Wotan ning paljud teised. Igapäevases elus võivad holotroopsed seisundid tekkida surmalähedastes situatsioonides või ka spontaanselt,

selahulgas ka ilmse vallandava stiimuli puudumisel. Samuti saab neid esile kutsuda kahekümnenda sajandi teisel poolel arendatud kogemusliku teraapia jõuliste tehnikate abil.

Psühheedeelse teraapias kutsutakse holotroopseid seisundeid esile teadvust muutvate ainete abil nagu LSD, psilotsübiin, meskaliin ning trüptamiini või amfetamiini derivaadid. Holotroopsetes hingamistehnikates muudetakse teadvust, kombineerides kiiremat hingamist, tempokat ja kujukat muusikat ning energiat vabastavat kehalist tegevust. Spirituaalsetes kriisiepisoodides tekivad holotroopsed seisundid spontaanselt keset kõige igapäevasemat tegevust ning nende tekkimise põhjus jääb reeglina hoomamatuks. Kui neid adekvaatselt mõistetakse ning toetatakse, on holotroopsetel seisunditel erakordselt tervistav, transformatiivne ning isegi evolutsiooniline potentsiaal.

Lisaks ülalkirjeldatule olen aktiivset huvi tundnud paljude valdkondade vastu, mis on ühel või teisel kombel seotud teadvuse holotroopsete seisunditega. Olen väga paljude antropoloogidega infot vahetanud ning osalenud traditsiooniliste kultuuride pühades tseremooniates väga erinevates paikades üle terve maakera, mis on sageli – aga mitte alati – sisaldanud ka psühheedeelse taimede, nagu peyote, ayahuasca ning „maagiliste seente” manustamist. Mul on olnud palju kontakte erinevate Põhja-Ameerika, Mehhiko, Lõuna-Ameerika ning Aafrika šamaanide ning ravitsejatega. Olen samuti hoidnud pikaageid kontakte inimestega, kes esindavad erinevaid vaimseid ning religioosseid distsipline, sealhulgas *vipaśyanā*, zen, vadžrajaana budism, *siddhi*-jooga, tantra, kristlik benediktiini ordu jt.

Teine valdkond, millele olen palju tähelepanu pühendanud, on tanatoloogia – surmalähedasi kogemusi ning surma ja suremise psühholoogilisi aspekte uuriv noor distsipliin. 1960ndate aastate lõpus ning 1970ndate aastate alguses osalesin suures uurimisprojekti, mille keskmes oli psühheedeelse teraapia efektide uurimine

vähki surevatel inimestel. Peaksin samuti lisama, et mul on olnud privileeg isiklikult tunda ning saada teadmisi paljudelt meie ajastu suurtelt paranormaalsete võimetega inimestelt ja parapsühholoogidelt, teadvuse laboratoorsete uuringute pioneeridelt ning terapeudidelt, kes on arendanud ja praktiseerinud kogemusliku teraapia võimsaid vorme, mis muuhulgas kutsuvad esile holotroopseid teadvusseisundeid.

Minu esmane kokkupuude holotroopsete seisunditega oli väga raske ning intellektuaalselt ja ka emotsionaalselt väljakutsuv. Esiimestel aastatel, kui teostasin psühheedelikumidega laboratoorseid ning kliinilisi uuringuid, seisin igapäevaselt vastamisi kogemuste ning vaatlustulemustega, milleks meditsiini- ja psühhiaatriaõpingud mind ette valmistanud ei olnud. Tõele au andes – ma kogesin ja nägin asju, mis teadusliku maailmavaate kontekstis, millest lähtus mu algne väljaõpe, olid võimatud ning poleks tohtinud toimuda. Ning samas – need näiliselt võimatud asjad toimusid kogu aeg.

Pärast esialgselt kontseptuaalsest šokist ülesaamist vabanesin ka umbusust oma vaatlustulemuste suhtes ja kahtlustest iseenese vaimse tervise kohta ning hakkasin taipama, et probleem ei pruugi seisneda minu suutlikkuses asju jälgida või minu kriitikavõimes, vaid hoopis tolle hetke psüühika- ning psühhiaatriliste teooriate piiratuses ning lääneliku teadusmaailma monistlikus ja materialistlikus paradigmas. Loomulikult ei olnud mul kerge sellisele arusaamisele jõuda, kuna olin sunnitud võitlema arstitudengile või alustavale psühhiaatrile omase aukartuse ning austusega akadeemiliste ringkondade, teaduslike autoriteetide ning muljetavaldavate aukirjade ja tiitlite suhtes.

Esialsed kahtlused, mis mul tekkisid akadeemilistes ringkondades kujundatud teadvust ning inimhinge puudutavate teooriate suhtes, muutusid aegamisi veendumuseks, mida toitsid ja kinnitasid tuhanded kliinilised vaatlused. Tasapisi kasvas kindlus, et holotroopsete seisundite uuringutest tulenev info kujutab endast

kriitilist ning kontseptuaalset väljakutset teaduslikule paradigmale, mis praegusel ajal psühholoogias, psühhiaatrias ning psühhoterapias domineerib, ning ma väljendasin oma seisukohti paljude erialaste raamatute kaudu. Jõudsin järeldusele, et praeguste distsipliinide mõtteviis vajab radikaalset ülevaatust, umbes samasugust ja samas ulatuses nagu olid kontseptuaalsed kataklüsmid, millega 20. sajandi esimesel kolmel kümnendil sattusid vastastikku newtonliku maailmavaatega füüsikud.

Tähelepanekud, mis panid proovile mu maailmavaate – mis oli minusse imendunud kultuurist, milles üles kasvasin ning mille olin üle võtnud oma akadeemilistelt õpetajatelt – pärinesid mitmesugustest erinevatest allikatest. Enamik sellest infost tuli psühhedelset teraapiat läbi tegevate klientide eriliste kogemuste aruannetest, meie holotroopse hingamistehnika töötubadest ning treeningutest osavõtjatelt ning spirituaalseid kriisiepisoode kogunud inimestelt. Kriitiliseks faktoriks minu maailmavaate muutumises on olnud erinevad holotroopsed kogemused, mida kogesin ise ning mida on minuga jaganud Christina, mu abikaasa.

Siiski ei ole mitte kogu tõestusmaterjal, tänu millele mu maailmavaade kapitaalselt muutus, otseselt seotud eriliste teadvusseisunditega. Läbi aastate on meie igapäevaelus aset leidnud palju erakordseid sündmusi, mis on sellele transformatsioonile samaväärselt kaasa aidanud. Märkimisväärseid kogemusi olen saanud tänu kokkupuudetele erinevate kultuuride šamaanide, tunnustatud vaimsete õpetajate ja paranormaalsete võimetega inimestega, aga oma osa on andnud ka paljud hämmastavad kokkusattumused ning sünkroonsused. Kõigi nende sündmuste ühine nimetaja on tõdemus, et need ei oleks pidanud aset leidma, kui maailm on selline, nagu traditsiooniline teadus seda kujutab – rangelt deterministlik materiaalne süsteem, mida valitsevad põhjuste ning tagajärgede ahelad. Need kogemused olid muuhulgas inspiratsiooniks käesoleva raamatu pealkirja sünni juures.

„Kui sünnib ilmvõimatu. Seiklused ebatavalistes reaalsustes” on kogumik lugusid, mis kirjeldavad erinevaid hetki minu erialasest ning eraelust ning mis sundisid mind hülgama skeptilist ning materialistlikku ellusuhtumist ning omaks võtma ida spirituaalseid filosoofiaid ning maailma müstilisi õpetusi. Need kogemused panid samuti aluse suure austuse tekkimisele traditsiooniliste kultuuride rituaalse ja vaimse elu ning tervendamistraditsioonide vastu, mida läänelik kultuur üritab kõrvale heita kui primitiivse ebausku produkte. Ma olen teadlik, et kogemuste kirjelduste lugemine ei anna edasi kogemuste täit jõudu. Loodan siiski, et need kirjeldused annavad lugejaile aimu Universumi müstilisusest, mille need kogemused mu ellu tõid.

Raamatu esimene osa koosneb lugudest, mis hõlmavad nähtusi, mida C. G. Jung nimetas *sünkroonsusteks*. Need on väga ebatõenäolised kokkusattumused, mille seletamiseks ei piisa lineaarse põhjuslikkuse printsiibist – arusaamast, mis on kogu lääne teadusliku mõtlemise nurgakivi. Demonstreerides, et materiaalne maailm suudab astuda mängulisse interaktsiooni inimhingega, loksutab sünkroonsuste esinemine kartesiaanliku-newtonliku paradigma ning monistliku materialistliku maailmavaate alustalasid. See tühistab lääne akadeemiliste ringkondade peamised metafüüsilised alustõed – et teadvus ja aine on kaks erinevat asja, et aine on primaarne ning teadvus selle kaasnähtus, ning et maailmas aset leidvaid sündmusi juhivad täielikult põhjus–tagajärg seoste järgnevused.

Raamatu teine, kolmas ja neljas osa tutvustavad lugusid, mis esitavad väljakutse praegusele teaduslikule arusaamale mälu olemusest ning selle piiridest. Põhivoolu psühhiaatrid ning neurofüsioloogid eeldavad, et vastündinu aju ei ole piisavalt küps salvestamaks bioloogilise sünni tundidepikkuseid stressirohkeid ning valulikke kogemusi. Töö holotroopsete teadvusseisunditega demonstreebib selgelt, et igaüks meist kannab oma alateadvuses mitte ainult sündimisprotsessi mälestust ning sellega kaasnevaid traumaatilisi

kogemusi, vaid ka mälestusi prenataalsest elust ning varajasest embrüonaalsest eksistentsist, eostamisest ning meie inimestest eelkäijate ning loomadest eellaste eludest.

Ei ole just eriti tõenäoline, et kogu meie bioloogiline ajalugu võiks olla talletatud DNA-s ning et teatud konkreetsetel tingimustel oleks võimalik selle salvestise ümberpanek eredaks kogemuseks. Sellegipoolest tulenevad vähemalt ülalnimetatud mälestused – embrüonaalsed, esivanematelt pärinevad, rassilised ning fülogeneetilised – olukordadest, mille jaoks on võimalik ette kujutada materiaalsel substraati, mis niisuguseks infokandjaks olla võiks. Paljud holotroopsetes seisundites saadud kogemused seavad meid palju hirmuäratavama kontseptuaalse küsimuse ette, viidates mälu eksisteerimisele ilma mingisuguse materiaalse substraadi olemasoluta.

Siia kuuluvad näiteks kollektiivse alateadvuse arhiivides talletatud inimajaloo erinevaid sündmusi kirjeldavad kogemuslikud sündmuste järjestused sellistena, nagu neid kujutas C. G. Jung; eelmiste elude mälestused ning kogemuslik identifitseerumine teiste liikide esindajatega. Kõik need kogemused ületavad selgelt esivanematega seotud, rassilised ning ükskõik missugused bioloogilised seosed, ning on võimatu kujutada mingisugustki füüsilist meediumit, milles need talletuda võiksid. Näib, et need talletuvad tasanditel, mis on praegusel ajal teadusele tundmatud või sisalduvad teadvuse tasandis eneses.

Raamatu viies osa koosneb lugudest, mis illustreerivad fenomene, mida traditsiooniliselt uurivad parapsühholoogid – telepaatia ja selgeltnägemine, psühhomeetria, astraalsetel tasanditel saadud kogemused, kommunikatsioon kehatute olendite ja vaimsete tejuhtidega, kohtumised arhetüüpsete olenditega, kanaliseerimine, imevõimetega seotud fenomenid (*siddhi*'d) ning kehavälised kogemused, mille käigus kehatu teadvus tajub täpselt samaväärselt nii ümbritsevaid kui eemalasuvaid asju. Nende erakordsete kogemuste ning sündmuste erapooletu analüüs viitab tõsiasjale, et materialistlik

teadus on terve kirjeldatud valdkonna ning seda uurivate teadlaste naeruvääristamises olnud ennatlik. Kirjeldatavad vaatlused kinnitavad „anomaalsete fenomenide” olemasolu, mis võib tulevikus viia teadusliku maailmavaate ning selle aluseks olevate metafüüsiliste eelduste radikaalsele korrigeerimisele.

Raamatu kuues osa on pühendatud selliseid vaatlusi kirjeldavatele lugudele, mis panevad proovile põhivoolu psühhiaatrie senised põhiseisukohad psühhootiliste episoodide olemus kohta, mida praegu peetakse tõsiste vaimsete häirete sümptomiteks. See hõlmab ka väga ebatraditsiooniliste ja vastuoluliste raviviiside üllatavalt positiivsete tulemuste kirjeldusi. Värvikas näide psühhiaatrilisest „ketserlusest” on ebatavaliste teadvusseisundite käsitlemine pigem spirituaalse avanemise kriisidena (eelmainitud „vaimsed hädaolukorrad”) kui psühhootiliste episoodidena. Teine näide on lähenemine sümptomaatikale kui hinge katsetele end ravitseda, ning sellelt aluselt sümptomitega töötamine. Raamatu kuues osas kirjeldatakse kõige radikaalsemaid ning ebatavalisemaid situatsioone, mis hõlmavad psühhedeelikumide kasutamist psühhootilise sümptomaatika aktiveerimiseks (pärssimise asemel), vaimude väljaajamisele sarnaneva meetodiga saavutatud dramaatilisi muutusi seisundi parandamiseks ning terapeutilisi läbimurde, mis saavutatakse psühhodünaamiliste mehhanismide kaudu, milles traditsioonilised psühhiaatrid mingit mõtet ei näe.

Raamatu seitsmes osa keskendub traditsiooniliste teadlaste suhtumisele teadvuseuuringutesse ning transpersonaalse psühholoogia paradigmasid muutvatesse avastustesse. Esimene lugu on äärmuslik, kuid samas ka tüüpiline näide vastuseisust uuele infole, mida näeme paljude akadeemiliste ringkondade liikmete juures. Loo üks tegelasi on maailmas tunnustatud suurepärane teadlane, kes kaitseb oma intellektuaalseid veendumusi jäärpäisuse ning otsustavusega, mis sarnanevad religioosse fundamentalisti seisukohtadega. Teine lugu illustreerib, mis juhtub, kui traditsiooniliselt õpetatud ning

materialistliku orientatsiooniga professionaalidel avaneb võimalus kogeda teadvuse holotroopseid seisundeid. Kolmandas loos kirjeldan, kuidas mu enda kindel vastuseis „tõsiste” teadlaste poolt narritud ning naeruvääristatud distsipliinile astroloogiale oli sunnitud alistuma veenvate vaatlustulemuste pidevale pealevoolule.

Käesolev raamat on minu jaoks väga isiklike teemade kokkuvõtte, mis heidab valgust paljudele mu era- ning erialase elu aspektidele. Enamik haiglas praktiseerivaid arste ning kliinilisi uurijaid hoiduksid niisuguse hulga isikliku info avaldamisest, peljates kahjustada oma teaduslikku reputatsiooni. Põhjus, mis sunnib mind oma isiklike otsinguid ning katsumusi nii avalalt jagama, on soov, et see informatsioon leevendaks võitlust ja kimbatusi, millega puutuvad kokku kõik tõsiste eneseuringutega tegelevad inimesed, ning aitaks vältida neid eksimusi ning lõkse, mis on loomulik osa igasuguse uue ning läbiuurimata valdkonna tundmaõppimisel.

Ma loodan, et avatud silmaringiga lugejad tunnevad selles ebatavaliste otsingute mälestusraamatus kirjeldatud isiklikes lugudes ära kire, mis on mind inimhinge sügavustes peituva teadmise ja tarkuse otsingutele kannustanud. Kui sellest raamatust leiab informatsiooni ning abi kas või väike osa nendest tuhandetest inimestest, kes kogevad holotroopseid teadvusseisundeid ning uurivad ebatavalisi reaalsuseid, ei ole isiklike kogemuste jagamine olnud asjatu.

Stanislav Grof, MD, PhD
Mill Valley, California
August, 2005